Redacțiunea Administrațiunea Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henrie Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése luni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe șése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 160. Brașovŭ, Vineri 19 (31) Iulie. 1891.

Brașovŭ, 18 Iulie v.

Biroulŭ de corespondență unguresců din Pesta ne transmite astădĭ o ciudată telegramă dela Timișóra. E vorba de o hotărîre ce au luat'o reuniunea învĕțătorilorŭ din sudulŭ Ungariei.

Timișóra a fostŭ în timpulŭ din urmă, de când s'a deschisŭ acolo esposiția provincială, teatrulŭ unor manifestațiuni în favorulŭ nisuințelorŭ maghiarismului.

Totŭ din incidentulŭ festivităților esposiției s'au întrunitŭ în Timișóra și numiții învĕțătorĭ — unele foi se laudă, că ar fi fostŭ chiar 1000 (?) adunațĭ—și au ținutŭ a douĕdecĭ și cincea adunare generală. La serbare au fostŭ de față tóte căpeteniile comunale și comitatense, precum și episcopulŭ de acolo.

Fișpanulŭ Molnar a salutatŭ pe învĕțătorĭ cu-o vorbire, în care elŭ a dĭsŭ între altele: „Marĭ și grele suntŭ problemele, ce sunteți chiemațĭ a le resolva. O mare parte a locuitorilorŭ Ungariei de sudŭ, *trebue sĕ fiă câștigată încă pentru cultura maghiară.* Primulŭ pasŭ pentru a-i putea câștiga este *instrucțiunea în limba maghiară,* a cărei *deplină însușire* este o neapĕrată necesitate; nimicŭ nu póte face pe cetățénulŭ de limbă strĕină mai primitorŭ pentru *ideа națională*, decâtŭ cunoscința *limbei naționale!*“

In acelașĭ timpŭ în care chemarea învĕțătorilorŭ a fostŭ astfelŭ interpretată de cătră șefulŭ administrației, a adresatŭ și șefulŭ resortului ministeriului de culte și instrucțiune prin secretarulŭ sĕu de statŭ Berzeviczy cătră municipiulŭ orașului Timișóra unŭ rescriptŭ, în care-șĭ esprimă ministrulŭ recunoscința sa pentru nisuințele de a maghiarisa pe deplinŭ instrucțiunea în școlele de acolo. Se mai constată în rescriptulŭ ministerială ca o inovațiune patriotică introducerea limbei maghiare, ca limbă de propunere în tóte clasele școlelorŭ elementare orășenescĭ.

Tóte aceste se petrecŭ totŭ în acelașĭ timpŭ și totușĭ învĕțătorii din Ungaria de sudŭ, cărora li-se aduce mulțămită pentru nisuințele lorŭ de maghiarisare, chiar din partea ministrului, au obraznica cutezare de a pretinde, că în Ungaria „nu se maghiariséză cu forța“ și rógă pe guvernŭ sĕ arate acésta statelorŭ europene printr'unŭ memoriu.

Accentuândŭ cuvêntulŭ „maghiarisare *forțată*“, învĕțătorii ungurĭ se credŭ salvațĭ.

Pentru-că nu se întêmplă ca bieții ómenĭ amenințațĭ de pacostea maghiarisării sĕ se opună cu forța poruncilorŭ dela ocârmuire și legilorŭ de maghiarisare, învĕțătorii ungurĭ suntŭ de părere, că nimenĭ nu se póte plânge, că s'ar maghiarisa cu forța.

Uită însĕ unŭ lucru învĕțătorii dela Timișóra, uită, că pentru ca sĕ li se crédă lucrulŭ acesta în țĕrile europene, ei ar trebui sĕ dovedéscă mai întâiu, că legile și tóte mĕsurile de maghiarisare se facŭ și se aducŭ cu consimțĕmêntulŭ popórelorŭ nemaghiare, sĕ dovedéscă, că aceste popóre doresců sĕ se „naționaliseze“ în înțelesulŭ vorbirei fișpanului dela Timișóra.

Forța ce se esercéză sub masca legilorŭ e mai rea și mai tristă în urmările ei chiar decâtŭ despotismulŭ, ce se esercéză pe față.

Acésta ar trebui sĕ'o sciă învĕțătorii din Timișóra și sĕ nu umble de a se face de rîsulŭ lumei.

CRONICA POLITICĂ.

— 18 (30) Iulie.

— Cu privire la scirea despre o eventuală **dimisionare a ministrului** *de honvedĭ unguresců* br. Fejervary, foile guvernamentale nu dau o desminţire directă, ci se mărginescŭ numai a constata, cá pănă acum Fejervary nu și-a datŭ dimisia. Nu și-a dat'o pănă acum dér e fórte posibilŭ, cá și-o va da în viitor. „Egyetértés“ susține din nou și cu tótă hotărîrea, că Fejervary a declaratŭ de repețite-orĭ în cercurĭ politice și private, că elŭ nu consimte a se pune afacerea *Ugron-Uselac* pe têrêmulŭ politicŭ și e mai gata a demisiona din postulŭ sĕu de ministru, decâtŭ sĕ sufere a fi dejositŭ vada corpului oficerescŭ în orĭ ce direcțiune. Se dice, că scirea despre hotărîrea acésta a lui Fejerváry a ajunsŭ și la urechile Maiestății Sale monarhului. Insu-șĭ Fejérvári, într'o conversațiă privată, ce o avuse în dietă, a recunoscutŭ adevĕrătatea acestei scirĭ, pe care de altmintrelea o confirmă chiar și unele dintre diarele semi-oficiale. Comisia de imunitate, căreia 'i s'a incredințatŭ judecarea afacerei Ugron-Uzelac, după cum se afirmă în cercurile guvernamentale, nu-șĭ va așterne raportulŭ sĕu mai curêndŭ decâtŭ la tómnă, când apoi de sigurŭ érășĭ se vorŭ începe în dietă huiduirile armatei.

— La desbaterile asupra proiectului pentru **reforma administrației,** cei din partida guvernului nicĭ nu mai iau parte. In ședința dela 28 Iulie au vorbitŭ patru inșĭ, toțĭ patru din partida oposiției estreme. Desbaterile continuă încă totŭ asupra §-lui 1.

—Organulŭ Cehilorŭ tinerĭ, „Narodni Listi“, preamăresce **festivitatea dela Kronstadt,** îndreptată în contra alianței triple, dicêndŭ: „Noi suntemŭ Slavĭ, și nimĕnui nu-i va succede sĕ smulgă din peptŭ iubirea față de confrații noștri. Noi suntemŭ Cehĭ, suntemŭ unŭ poporŭ, care are îndĕrĕtulŭ sĕu esperiențe înfricoșate și încă și acum trece prin școla suferinței. Nimenea nu ne va convinge despre amiciția acelora, carĭ nu numai că s'au nisuitŭ încă de de multŭ sĕ ne nimicéscă pe noi, dér au nisuitŭ și la nimicirea acestui imperiu. Nu e de lipsă, ca sĕ o dovedimŭ acésta prin fapte istorice. Și décă unŭ diplomatŭ scie arta sĕ uite lesne și jucândŭ scie sĕ ia o altă direcțiune, poporulŭ nu o scie acésta, și cu atâtŭ mai puținŭ poporulŭ nostru. La noi se tractéză înainte de tóte despre esistența nóstră națională, din a căreia causă noi amŭ tremuratŭ până când esista temerea, că e posibilă o alianță germano-rusă, la care încă nu a renunțatŭ Germania, și care a fostŭ lăsată de rĕposatulŭ împĕratŭ Vilhelm ca moștenire urmașului sĕu. Și față de acéstă eventualitate avea Austria motivŭ sĕ tremure. Acésta e punctulŭ nostru de vedere. E o nebuniă, că sĕ ne învinovățimŭ pe noi înși-ne, că stîrnimŭ și nutrimŭ în poporulŭ cehicŭ ură și invidiă față de alianța Austriei cu Germania. Acésta nu e de lipsă, ceea ce simțimŭ noi față de naționalitatea germană și față de representantulŭ ei, imperiulŭ germanŭ, este resultatulŭ evenimentelorŭ istorice în cursulŭ multorŭ vécurĭ. *Noi n'avemŭ ce face, décă nu e iubire.* In privința acésta în națiunea nóstră nu e nicĭ o deosebire acolo unde este deosebire acolo e prefăcĕtoriă, pe care o consideră ómenii ca artă de statŭ“...

Acelașĭ diarŭ anunță, că pe la mijloculŭ lunei lui Augustŭ vorŭ sosi în Praga óspețĭ din C h i e v, și în Moscva se facŭ pregătirĭ pentru o călĕtoriă la Praga. Numita fóiă dice: „Ospeții rusescĭ vorŭ fi bineveniți în mijloculŭ poporului cehicŭ, mai bineveniți decâtŭ toțĭ ceilalțĭ óspețĭ“.

— In Parisŭ s'a ținutŭ în diua de 25 Iulie c. o **adunare boulangistă,** la care au luatŭ parte peste 4000 de persóne. Deputații *Laur* și *Derouléde* ținură vorbirĭ patriotice, în carĭ preamăriră pe Boulanger. La urmă fù primită ordinea de di, care cere, ca *Germanii din Franciа sĕ fiă tractați întocmai cum tractéză Germanii pe Francesii din Alsația-Lotaringia dela 1888 încóce.*

— Regina Angliei și-a esprimatŭ dorința ca sĕ priméscă **escadra francesă,** în trecerea ei cătră casă. Escadra fran-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

4)

Carnetulŭ roșu.

Novelă, tradusă de Moșulŭ.

După câteva minute, cunoscința între baronulŭ Selenejoj, fiică-sa și Czrynowsky este stabilită și conversația despre lucrurĭ de tóte dilele decurge binișorŭ fără ca Czrynowsky sĕ fiă în clarŭ cu scopulŭ invitării sale. După-ce în fine conversația se estinse asupra lucrurilorŭ din patriă, baronulŭ Selenejoj trecŭ la scopulŭ convenirei lorŭ și-i predete o epistolă.

Acésta era scrisă de mâna mamei sale unica ființă pe care elŭ o adora cu totŭ foculŭ iubirei sale. Iute rupse elŭ cuverta și trece cu ochii peste rêndurile scrise.

In scrisórе nu erau imputărĭ, erau însĕ tânguirĭ dela una care a suferitŭ mai mulțĭ anĭ, carea, după ce fiiulŭ ei s'a alăturatŭ la propagandă, rĕmase singură în viĕță, și oarea a trebuitŭ sĕ ajungă, ca uniculŭ ei fiu și moștenitorŭ sĕ fiă condamnatŭ în efigiă la mórte. Epistola încheia cu dorința, ca vecĭniculŭ Cărmuitorŭ alŭ sorții omenescĭ sĕ-lŭ lumineze și pe dênsulŭ, ca sĕ apuce érășĭ pe calea dreptății.

— „Prea târdiu., prea târdiu mamă!“ Acestea erau cuvintele, ce se furișară pe buzele lui Czrynowsky, când împătură érășĭ epistola și o puse în busunarŭ.

Fiica lui Selenejoj băgase fórte bine de sémă, că Czrynowsky îșĭ dete silința sĕ ștérgă o lacrimă, care 'i-se furișă din ochĭ și când aceea cădŭ pe barba frumosului bărbatŭ, ea avŭ delicatețа de a se ocupa cu unŭ diarŭ de pe mésă.

Czrynowsky observă acésta. Cu galanteria unui gentlemanŭ perfectŭ a schimbatŭ îndată conversația pe alte cărărĭ, vorbindŭ peste totŭ despre situația Rusiei. Ea, aderentă fidelă a casei domnitóre, sciŭ sĕ-șĭ espună părerile într'unŭ modŭ atâtŭ de convingĕtorŭ și clarŭ și sciŭ sĕ combată pe Czrynowsky aprópe în tóte punctele cu o agerime marcantă, încâtŭ acesta deocamdată aflà cu cale a încheia lupta cu patrióta farmecătóre și elocentă. Póte că césurĭ întregĭ ar fi mai ținutŭ acéstă luptă de vederĭ, décă nu ar fi apărutŭ în ușă unŭ servitorŭ livratŭ și n'ar fi adusŭ aminte baronului Selenejoj sĕ plece.

— „Pentru modulŭ originalŭ alŭ invitării nóstre, cum și pentru a discuta și mai departe împreună asupra mai multorŭ cestiunĭ, voiu avé, credŭ norocirea, sĕ te vĕdŭ la mine câtŭ mai curêndŭ. Modestele mele salóne îțĭ stau totdéuna deschise.“

Cu cuvintele acestea baronulŭ Selenejoj se despărțĭ de Czrynowsky.

— „La naiba! Czrynowsky e aicĭ! Incóce, prietinĭ! Ce'ntêmplare norocósă!“ se audi îndată după acésta o voce strigândŭ tare și curată dela o mésă de marmoră din apropiare, și deodată se ridică câțiva bărbațĭ bine îmbrăcațĭ, a cărorŭ fisonomiă avea impresiunea netăgăduită, propriă națiunei rusescĭ.

Agrăitulŭ rĕmase surprinsŭ și privea cu óre care îndoiélă la cei ce năvăliau asupra lui.

Inainte însĕ de a se fi pututŭ elŭ reculege, conducĕtorulŭ grupului sĕ și aruncă în grumazii lui și o sărutare îĭ atinse buzele.

— „Agalin! Agalin! Nu mai cunoscĭ pe amiculŭ tĕu Agalin, pe acelŭ Agalin, cu care ai studiatŭ împreună la universitate?“

Fața lui Czrynowsky se însenină, pentru-că în fața încadrată cu barbă a tinĕrului i-se înfățișară acum liniile copulului de odinióră cu care, fără îndoélă, a petrecutŭ o tinerețe-veselă.

Intre ciocnirile păharelorŭ de șampaniă se încinse acum o discuțiune animată între cei doi vorbitorĭ de frunte și între ceilalțĭ tovarășĭ.

Intêmplările vesele din tinerețele plăcute și amintirea vieții de atuncĭ făcură pe Czrynowsky sĕ-șĭ uite presentulŭ, de altă parte șampania spumegĕtóre încă contribui la înveselirea și schimbarea totală a lui Czrynowsky. Firea luĭ întunecósă și închisă dispăruse și se înlocuise cu o veseliă de studentŭ.

Chiar nicĭ atuncĭ, când Czrynowsky a audită, că Agalin, fiiulŭ cunoscutului procurorŭ, funcționéză ca atașatŭ de ambasadă rusécă, ceea-ce póte l'arŭ fi pusŭ pe gândurĭ, când ar fi fostŭ în altă stare, de astă-dată nu l'a iritatŭ de locŭ.

— „Și acum sĕ mergemŭ la locuința mea“, dise după mai multŭ timpŭ Agalin. „Acolo în societate de dame vomŭ mai puté bea o bovle“.

— „Eu credŭ, că tu eștĭ însuratŭ?“ întrebă Czrynowsky.

— „Tocmai de aceea, puținele mele

cesă va ancora în 10 Augustŭ st. n. în portulŭ Portsmuth, unde se va afla și regina.

— Guvernulŭ englesŭ s'a plânsŭ la guvernulŭ din Peking, din causa persecuțiunilorŭ creștinilorŭ din China. Guvernulŭ chinezŭ rĕspunse, că faptele întêmplate se vorŭ cerceta cu cea mai mare stricteță, și că de sigurŭ nicĭ unŭ vinovatŭ nu va scăpa nepedepsitŭ. Doi făcătorĭ de rele din Vuhu au fostŭ spênđurațĭ, și mai mulțĭ mandarinĭ au fostŭ degradațĭ. Din ancheta asupra asasinărei misionarului Argent din Vuhu, s'a statoritŭ, că poporulŭ a fostŭ ațîțatŭ în contra acestuia prin rĕspândirea faimei, că misionarulŭ a ucisŭ patru copii orfanĭ, ce fură încredințațĭ îngrijirei sale. Unulŭ dintre cei ce au urzitŭ și au rĕspânditŭ scirea acésta falsă, a fostŭ prinsŭ și condamnatŭ la mórte.

Memoriulŭ studențilorŭ românĭ și Italienii.

Comitetulŭ studențilorŭ universitarĭ din Bucurescĭ însărcinatŭ cu rĕspândirea „Memoriului“, trimițêndŭ mai multe esemplare ministerului lucrărilorŭ publice alŭ Italiei, a primitŭ đilele acestea următorulŭ rĕspunsŭ măgulitorŭ, pe care cu plăcere îlŭ comunicămŭ cetitorilorŭ noștri:

No. 148 Divisiunea 1-a

Roma, 30 Iunie 1891.

Biblioteca acestui ministerŭ a primitŭ exemplarile din memoriulŭ studențilorŭ românĭ pe care voi scumpulŭ meu domnŭ ațĭ avutŭ gentileța a le trimete, în urma espresei dorințe a autorilorŭ.

Unŭ esemplarŭ din aceste opuscule, în diferitele sale limbĭ, va fi conservatŭ în bibliotecă în usulŭ celorŭ iubitorĭ de studiu, celelalte voiu căuta a le distribui bibliotecelorŭ guvernative ale urbei nóstre fericite.

Vĕ rogŭ, scumpulŭ meu domnŭ, a esprima sentimentele inimei mele mulțumitóre comitetului studențilorŭ din Bucurescĭ, atâtŭ de bine meritatŭ de patria sa prin acésta a lui publicațiune, precum și urările mele cele mai sincere pentru prosperitatea și mărirea României, prin sânge, tradițiune și istoriă soră cu Italia.

Și, mulțumindu-vĕ în particularŭ d-vóstră pentru gentilele cuvinte ale scrisórei vóstre, vĕ rogŭ a primi espresiunea considerațiunei și respectului meu.

Directorŭ
Prof. **B. E. Maineri.**

SCIRILE ĐILEI.

— 18 (30) Iulie.

„Viitorulŭ inteliginței nóstre.“ Sub acestŭ titlu unŭ capŭ sucitŭ subscrisŭ „Unŭ Românŭ“ *a publicatŭ* mai deunăđile nisce *înțelepciunĭ* în fóia guvernamentală din Aradŭ „Aradi Közlöny“. Elŭ đice, că fiindŭ Maghiarii unŭ *„poporŭ politicŭ“*, care îșĭ *cunósce (?!)* și-șĭ apĕră interesele sale *mai bine* decâtŭ *„noi“*, — trebue sĕ ne înțelegemŭ cu dênșii, sĕ schimbămŭ atitudinea față cu dênșii până a nu ajunge tréba la „frângerea pânei“ căcĭ atuncĭ — drace-mi-te — va fi târđiu și inteligința română va plăti. Đice mai departe „Românulŭ“ subscrisŭ: „Sĕ nu ne amăgimŭ; a sositŭ timpulŭ sĕ ne gândim asupra unui mod de înțelegere cinstită, ca sĕ încăpemŭ aicĭ la olaltă în pace. Căcĭ ce pretindŭ Maghiarii dela noi? Pretindŭ *sĕ recunóscemŭ drepturile limbei màghiare ca limbă a statului și integritatea statului S-tului Stefanŭ.* Dee'șĭ sémă Românii din Ungaria, că voescŭ acésta, orĭ nu? etc.“—Celŭ care a *publicatŭ* monstruositățile acestea nu póte fi Românŭ valahŭ, ci trebue sĕ fiă Românŭ „maghiarŭ“, și încă dintre cei mai molipsițĭ de șovinismŭ. Décă e așa, atuncĭ îlŭ compătimimŭ. Orĭ cum ar fi însĕ mai trebue sĕ-i spunemŭ, că s'a născutŭ cu celŭ puținŭ unŭ vécŭ mai târđiu de cum trebuia, și cu capulŭ sucitŭ.

***

Fecunditate. O Româncă din comuna Pele-Sărveđelŭ născu douĕ fete și unŭ feciorŭ. Atâtŭ copii, câtŭ și mama suntŭ sănĕtoșĭ.

***

Ministrulŭ Csaky și orașulŭ Timișóra. Secretarulŭ de statŭ, Albert Berzeviczy, ca representantŭ alŭ ministrului de culte și instrucțiune publică, contele Csaky, a adresatŭ unŭ rescriptŭ municipiului orașului Timișóra, care e plinŭ de recunoscință căldurósă pentru nisuințele ce s'au observatŭ în școlele de acolo cu privire la *maghiarisarea completă a instrucțiunei.* Dela începutulŭ anului școlarŭ 1890—91, chiar și în clasele dintêiu ale școlelorŭ elementare orășenescĭ a fostŭ limba de instrucțiune cea maghiară și ministrulŭ de instrucțiune află acésta mĕsură cu atâtŭ mai patriotică și mai demnă de mulțumire, cu câtŭ hotărîrea acésta s'a luatŭ într'unŭ modŭ spontanŭ, fără ca cetățenii Timișórei, sĕ fi remonstratŭ câtŭ de puținŭ în contra ei! (Sic!)

***

Dela pintenĭ la opincĭ. Foile ungurescĭ povestescŭ, că a fostŭ odată în Orăștiă unŭ măestru, cu numele Viski Lajos. Inainte de asta cu 24 de anĭ jupânulŭ Lajos a ajunsŭ în spitalulŭ din Deva, unde într'o đi venise și unŭ copilŭ alŭ sĕu ca sĕ-lŭ cerceteze. Pe când copilulŭ a ajunsŭ însĕ la Deva, tatălŭ sĕu eșise din spitalŭ și astfeliu nu s'au mai întâlnitŭ unulŭ cu altulŭ. Pe copilŭ l'au luatŭ Moții dela munțĭ și l'au dusŭ cu ei; băiatului, se vede tréba, că i-a plăcutŭ sĕ trăéscă în societatea Moțilorŭ și nu a mai doritŭ sĕ se întórcă acasă la părințĭ. Astfeliu au trecutŭ 21 de anĭ; băiatulŭ s'a făcutŭ unŭ feciorașĭ sdravĕnŭ și frumosŭ, dér ce folosŭ, căcĭ în locŭ de a maghiarisa elŭ pe Moțĭ, l'au romanisatŭ Moții pe elŭ! Mamă-sa și unŭ moșiu alŭ sĕu, carĭ credeau că fiiulŭ e perdutŭ pentru vecĭ, îlŭ întâlniră pe acesta acum trei anĭ la unŭ têrgŭ din Orăștiă, unde prin o întêmplare îi făcură cunoscința. Acum însĕ nu se mai puteau înțelege la olaltă. Fiulŭ nu scia o bóbă unguresce și — ce e mai tristŭ — în locŭ de pinteni, avea opincĭ! — Cine scie, décă acéstă *legendă* nu li va servi adĭ-mâne „patrioțilorŭ“ ca „motivŭ“ pentru înființarea unui nou Kulturegyletŭ!

***

„Liga internațională a păcii și a libertății“ a ținutŭ în đilele acestea alŭ douĕ-đecĭ și cincilea congresŭ anualŭ. Ședințele au fostŭ publice. La ordinea đilei a fostŭ discuția asupra temei: Dreptulŭ de a cuceri și responsabilitatea internațională.

***

In contra colerei. In Orientŭ colera continuă a bântui în dimensiunĭ marĭ. Intre cei morțĭ de coleră se află și consululŭ rusescŭ din Dseddah, Ibrahimoff. In vederea periculului, ce amenință totŭ mai multŭ, ministrulŭ ungurescŭ de comerciu cu data de 25 Iulie a datŭ o ordinațiune către comandamentulŭ de marină din Fiume, prin care impune, ca tóte corăbiile sosite din portulŭ Egiptului sĕ fiă supuse la o strictă cercetare medicală.

Escadra francesă în Kronstadt.

Țarulŭ Rusiei, după ce a visitatŭ escadra francesă, a trimisŭ o telegramă de felicitare președintelui republicei francese Carnot, care se și grăbì îndată a-i mulțămi totŭ pe cale telegrafică. Acésta a fostŭ *pentru întêia-óră,* când Țarulŭ Rusiei a felicitatŭ pe președintele unei republicĭ.

Prânđulŭ, ce marele principe *Alexis* l'a datŭ pe bordulŭ corăbiei „Asia“ admiralului *Gervais,* și la care au luatŭ parte comandanții corăbiilorŭ francese și *persóne înalte rusescĭ,* a decursŭ în modŭ splendidŭ. Peste 200 de matrozĭ au visitatŭ, dimpreună cu oficerii lorŭ, unŭ concertŭ.

Admiralulŭ Gervais, va pleca cu mai mulțĭ oficerĭ la Moscva, unde-i ce va face o primire strălucită. In hipodromulŭ de pe câmpulŭ lui Marte (Petersburg), unde a fostŭ unŭ concertŭ alŭ lui *Slaviansky,* s'au făcutŭ ovațiunĭ furtunóse Francesilorŭ. La finea concertului a isbucnitŭ o adevĕrată furtună de aplause; trei mii de ómenĭ cântau imnulŭ naționalŭ. Rĕsunau strigăte puternice de *„Vive la France!“*, *„Vive la Rusie“*.

Primarulŭ orașului Petersburg, *Likhatcev,* însoțitŭ de doi consilierĭ comunalĭ, au plecatŭ la Kronstadt pentru-ca sĕ salute pe comandantulŭ escadrei francese. Deputațiunea francesă a fostŭ primită pe bordulŭ vaporului, „Marengo“ în sunetulŭ imnului naționalŭ rusescŭ. Primarulŭ *Likhatcev,* adresă o vorbire admiralului Gervais, în care mai întêi salută pe marinarii francesĭ și apoi îșĭ esprimă sentimentele sale de amiciția față de aceștia. „Ideia de care a fostŭ condusŭ guvernulŭ francesŭ, trimițêndŭ aicĭ acéstă strălucită escadră“, — đise Likhatcev, „e bine înțelésă în Rusia și de sigurŭ va contribui, sĕ întărescă sentimentele reciproce de amiciția ale acestorŭ marĭ națiunĭ“. Admiralulŭ francesŭ rĕspunse, că Francia trimițêndŭ la Kronstadt divisiunea cuirasată nordică, a fostŭ condusă numai de simpatiile ei față de Rusia.

„Novoie Vremia“, polemisândŭ cu điarulŭ „Neue Fr. Presse“, đice între altele: „Problema nóstră este, de a dovedi Franciei, că însuflețirea nóstră conține firma credință într'o apropiare mai intimă. O apropiere franco-rusă schimbă numai întru atâtŭ situațiunea europénă, încâtŭ restabilesce echilibrulŭ puterilorŭ și va asigura Rusiei și Franciei libertatea acțiunei, la care nicĭ-odată nu au renunțatŭ puterile din tripla alianță“.

Societatea de Etnografiă din Parisŭ.

Conferința D-lui G. Ocășianu asupra Etnografiei Transleithaniei.

D-lŭ *G. Ocașianu* a ținutŭ în đilele trecute o conferință înaintea Societățai etnografice din Parisŭ, presidată de distinsulŭ învĕțatŭ *Léon de Rony.*

Acéstă conferință a fostŭ publicată în rĕsumatŭ în điarulŭ francesŭ *„Officiel“*, din care reproducemŭ următórele:

D-lŭ G. Ocășianu, publicistŭ românŭ, face o lectură asupra relațiunilorŭ etnice ale Austro-Ungariei. Elŭ ia ca basă a conferinței sale charta etnografică anecsată la *Memoriulŭ studențilorŭ universitarĭ din România.* Se scie, că imperiulŭ Habsburgilorŭ se imparte dela 1867, în Cislaithania și Translaithania. Cele douĕ părțĭ se compunŭ din populațiunĭ etnicesce diferite. Intre Laitha și Carpațĭ, locuescŭ popóre, carĭ facŭ parte din patru rasse: Slovacii, Rutenii, Croații, Slovenii și Sêrbii suntŭ Slavĭ; Germanii, Șvabii și Sașii din Transilvania aparținŭ rassei germane; Românii din Ungaria și Transilvania suntŭ sentinela rassei latine în Orientulŭ Europei; în fine Maghiarii și Ciangăii din Transilvania suntŭ Mongolĭ altaicĭ.

Slavii din Translaithania se împartŭ în Slavii de Nord și Slavii de Sud. Cei de Nord suntŭ Slovacĭ și Rutenĭ; după religiă, primii suntŭ catolicĭ, ér aceștia din urmă ortodocșĭ. Idiomulŭ Slovacilorŭ este aprópe identicŭ cu alŭ Moravilorŭ și alŭ Cehilorŭ din Cislaithania, pe când idiomulŭ Rutenilorŭ se apropie de limba ruséscă.

Slavii de Sud, *Jugo-Slavii,* se împartŭ din punctŭ de vedere alŭ religiei, în catolicĭ (Croații), și în ortodocșĭ (Sêrbii etc.); dér idiomulŭ lorŭ este acelașĭ și tot-odată identicŭ cu acelŭ alŭ Sêrbilorŭ, din regatulŭ Sêrbiei, din principatulŭ Muntenegru, din Herțegovina și Bosnia.

Germanii și Șvabii vorbescŭ nemțesce.

Românii din Translaithania au o limbă identică cu aceea a Românilorŭ din Bucovina, din România și Basarabia, ceea ce face, ca sĕ fiă numĕrațĭ printre popórele neo-latine.

In ceea ce privesce pe Maghiarĭ și Ciangăi, idiomulŭ lorŭ este monosilabicŭ și aglutinativŭ; elŭ n'are nicĭ o înrudire etimologică cu limbile europene.

Repartițiunea numerică a tuturorŭ acestorŭ elemente etnice este fórte instructivă.

Atsfelŭ elementulŭ maghiarŭ represintă 35% din populația totală a Translaithaniei. Restulŭ se împarte între Slavĭ și Românĭ. Aceștia din urmă, formézá în Transilvania (principatŭ, care are o întindere mai mare decâtŭ Boemia) 65% din populația totală, și împreună cu frații lorŭ din Ungaria propriă đisă suntŭ de douĕ-orĭ mai numĕroșĭ, decâtŭ Elenii din Grecia. In resumatŭ, din 36 de milióne de locuitorĭ, pe carĭ îi are Austro-Ungaria, 46% suntŭ Slavĭ, 26% Germanĭ, 15% Maghiarĭ, 10% Românĭ și 3% Armenĭ, Evrei ect.

Caracterulŭ etnicŭ alŭ tuturorŭ acestorŭ rasse fórte bine cunoscutŭ. Singurulŭ lucru, ce nu trebue uitatŭ este, că fiă-care din ele șĭ-a conservatŭ tipulŭ, limba și individualitatea sa în tóte provinciile imperiului. D-lŭ Ocășianu citéză pentru susținerea comunicărei sale mai mulțĭ scriitorĭ vechĭ și modernĭ, precum baronulŭ d'Haussez, Desprez, Ilovaisky,

---

bucurii le potŭ gusta negenatŭ în societate cu sexulŭ frumosŭ. Mĕ înțelegĭ?“

O ochire șirétă din ochii lui Agalin esplicà de ajunsŭ lui Czrynowsky, ce a înțelesŭ elŭ prin aceea.

Sângele iritatŭ i-se ridicà lui Czrynowsky în capŭ.

Fost'a óre iritarea, care l'a'ndemnatŭ sĕ plece, orĭ dóră s'au înfierbêntatŭ duhurile șampaniei în vinele lui?

Se închirià o birjă, birjarului i-se spuse strada și numĕrulŭ și — înainte ca vêntulŭ.

Sub durata călĕtoriei, Agalin descrise amicului sĕu în culorile cele mai ademenitóre frumsețea frămecătóre a prietenelorŭ sale.

In fine birja se opresce. Sarŭ josŭ din ea. O privire a lui Agalin spre ferestrile iluminate din etagiulŭ întêiu îlŭ asigură, că'lŭ aștéptă o societate.

— „Tóte suntŭ aicĭ!“ șoptì Agalin soțului sĕu. Unŭ amestecŭ interesantŭ de parisiane, italiane și de rusóice emancipate. Czrynowsky, îțĭ spunŭ, că nóptea va fi distrăgĕtóre.“

Mica societate tocmai trecuse prin antreu și voia sĕ mérgă în etagiulŭ primŭ, când deodată, în parterŭ, se audŭ vocĭ confuse.

Ei ascultă...

Acum se distingeau bine vocĭ de bărbațĭ una peste alta; se părea, că și mai multe vocĭ femeescĭ esprimă felurite poruncĭ și dorințe pripite.

Ușa coridorului se deschide și aparŭ mai mulțĭ bărbațĭ.

— „Ce se întêmplà aicĭ?“ strigà Czrynowsky, pășindŭ către unulŭ din cei ce eșiră afară.

— „Noi nu scimŭ“, fù rĕspunsulŭ laconicŭ.

Inainte de ce ar fi putută vorbi Agalin, care se îndesa înainte, deodată urechea lorŭ fù atinsă de vocea sonoră a unei femei.

S'audì o împușcătură.

In clipita acésta se deschide ușa salonului și între cadrele ei stă Magdalena de Czrynowsky.

„Magdalena!“

Ca unŭ nebunŭ năvălì Czrynowsky în antreu și grăbì la nevastă-sa.

(Va urma.)

de Moscou, Lèon de Rosny, Jules Delafosse, etc.

Ḑiarulŭ francesŭ „Le mémorial diplomaiique“ reproducêndŭ după „Officiel“ resumatulŭ conferinţei d-lui G. Ocăşianu, mai adaogă cuvintele deputatului francesŭ Iules Delatosse asupra Ungurilorŭ, pe carĭ le vomŭ reproduce în unulŭ din numerii următorĭ.

Din diecesa Oradiei marĭ.

(Urmare.)

Nu era mai îmbucurătóre nicĭ ţinuta clerului faţă de institutulŭ *„diecesanŭ“*.

In clerulŭ diecesii Oradiei marĭ sêmţulŭ naţionalŭ era parte amorţitŭ, parte suprimatŭ, fiindŭ acestŭ clerŭ avisatŭ numai şi numai la seminariulŭ leopoldinŭ din Oradea mare, unde fii de preoţĭ au fostŭ primiţĭ gratisŭ ca alumnĭ, şi aşa crescêndu-se acolo fără spese, era cu totulŭ indiferentŭ faţă de gimnasiulŭ diecesanŭ. Pe acele timpurĭ gimnasiulŭ acesta era frecventatŭ în cea mai mare parte de tinerĭ de învĕţătorĭ şi mirenĭ ţĕrenĭ, carĭ în lipsa de patronĭ puternicĭ n'au putută fi primiţĭ în seminariulŭ leopoldinŭ, însĕ voindŭ a-şĭ continua studiile au fostŭ necesitaţĭ a se retrage la Beiuşiu, unde cu modestulŭ ajutorŭ, ce-lŭ primiau din fundaţiunea de pâne vulcaniană, îşĭ mai puteau continua studiile de pe o ḑi pe alta.

Nu mai este acésta aşa astăḑĭ, când dela era gloriósă (?) a lui Tisza, sdrobitorulŭ de naţionalităţĭ, Românulŭ şi împreună cu dênsulŭ şi clerulŭ nostru a începutŭ a se deştepta, veḑêndŭ cu ochii proprii, că în „Ungaria felix“ astăḑĭ începêndŭ dela celŭ mai dintâi funcţionarŭ de statŭ până la celŭ din urmă argatŭ (haiducŭ) n'are altă devisă, decâtŭ a huiduì naţionalităţile, a huiduì pe Românŭ pe tóte terenurile, prin urmare şi pe terenulŭ instrucţiunei.

Aḑĭ clerulŭ nostru, ai căruia fii în institutele unguresci suntŭ îndrumaţĭ la totŭ momentulŭ, ca sĕ părăséscă şcóla şi sĕ mérgă la preparandiă, pentru-că au destulă cualificaţiune ca sĕ fiă *„dascălĭ“*, e prea deplinŭ convinsŭ, că fii de preoţĭ, respective de Românĭ în gimnasiile străine culturei nóstre nu mai au stare, şi că suntŭ persecutaţĭ până la desperare.

In urma acestorŭ împregiurărĭ doióse, raportulŭ nenaturalŭ, ce a domnitŭ timpŭ îndelungatŭ între clerŭ şi institutulŭ nostru *„diecesanŭ“*, cu viuă bucuriă trebue sĕ mărturisescŭ, că astăḑĭ a dispărutŭ cu totulŭ. Impregiurările memorate, precum şi conferinţele protopopescĭ ţinute în decursulŭ anului trecutŭ, la carĭ a luatŭ parte tótă preoţimea, deşi era terorisată, afară de rudele d-lui Canonicŭ Lauran şi ale D-lui Mihuţiu, fostŭ diriginte gimnasialŭ,—ne dau astăḑĭ destulă garanţă, că acuma clerulŭ nostru s'a treḑitŭ din *„somnulŭ celŭ de mórte“* şi cumcă totdéuna stă gata a sări întru ajutorŭ guvernului diecesanŭ numai sĕ voéscă acesta a-i cere ajutorulŭ pentru apĕrarea şi salvarea instituţiunilorŭ sale culturale naţionale.

Nu suntemŭ însĕ de altă parte în fericita posiţiune de a constata totŭ acéstă împrejurare îmbucurătóre şi despre atitudinea guvernului diecesanŭ faţă de corpulŭ didacticŭ şi gimnasialŭ din Beiuşŭ; pentru-că acestŭ raportŭ între guvernulŭ diecesanŭ şi corpulŭ didacticŭ şi acuma e aşa de nefericitŭ şi regretabilŭ, cum a fostŭ în trecutŭ. Póte ar întreba lectorulŭ binevoitorŭ, de unde provine acéstă ură abominabilă?

Vomŭ rĕspunde îndată.

Cercetândŭ timpŭ mai îndelungatŭ după adevĕrata causă a acestei triste situaţiunĭ, voindŭ a fi din mai multe motive fórte scurţĭ şi obiectivĭ, vomŭ reflecta numai la următórele:

a) Unii afirmă, că fiindŭ gimnasiulŭ din Beiuşŭ situatŭ în confiniile diecesei spre rĕsăritŭ, nicĭ guvernulŭ diecesanŭ, nicĭ clerulŭ n'a pututŭ sĕ se intereseze de institutŭ şi aşa nicĭ atitudinea guvernului diecesanŭ faţă de institutulŭ din Beiuşŭ, respective faţă de corpulŭ didacticŭ, nu a pututŭ fi aşa de favorabilă, ca în Blaşiu sĕu în alte diecese latine, unde gimnasiulŭ se află situatŭ în centru cu domnii capitularĭ, unde factorii diecesei fiindŭ imediatŭ în atingere, suntŭ toţĭ avisaţĭ unii la alţii.

b) Alţii éră, învăpăiaţĭ de unŭ bigotismŭ neesplicabilŭ, de care încă şi aḑĭ suntŭ preocupaţĭ unii domnĭ dela guvernulŭ diecesanŭ, cutéză a eşi înaintea lumei cu acea *părere deochiată*, că gimnasiulŭ din Beiuşŭ nu-şĭ are raţiunea esistenţei sale, deóre-ce în acelŭ institutŭ se crescŭ numai puţinĭ greco-catolicĭ, ér o parte fórte considerabilă de greco-orientalĭ — nereflectândŭ la Ungurĭ şi Israeliţĭ. Pentru acésta nicĭ nu l'a ţinutŭ destulŭ de demnŭ de o consideraţiune mai seriósă; de aicĭ apoi a urmatŭ desinteresarea şi raportulŭ tristŭ şi abominabilŭ, ce domnesce încă şi astăḑĭ între guvernulŭ diecesanŭ şi între acestŭ institutŭ *„diecesanŭ“* şi corporaţiunea, ce'şĭ sacrifică puterile spirituale pentru înaintarea binelui comunŭ.

Şi cumcă acéstă opiniune démnă de compătimire se nutresce în cercurile guvernului diecesanŭ, se vede invederatŭ şi de acolo, că cu ocasiunea reedificării gimnasiului din Beiuşŭ s'au auḑitŭ vorbe duse prin vênturile din Oradea mare în patru părţĭ ale lumei, „că gimnasiulŭ gr. cat. românescŭ“, respective „diecesanŭ“, considerândŭ, că cresce mai mulţĭ gr. or. ca gr. cat., sĕ se aşeḑe, adecă sĕ se edifice în Oradea-mare, unde deja esistă şi internatulŭ greco-catolicŭ leopoldinŭ.

Firesce, că şi acéstă părere era născută în creerii acelorŭ duşmanĭ ai némului nostru şoviniştĭ, carĭ doriau ca tinerimea nóstră, mutată la Oradea-mare, sĕ n'audă unŭ cuvêntŭ românescŭ, precum nu aude tineretulŭ din seminariulŭ leopoldinŭ, ca aşa cu atâtŭ mai uşorŭ sĕ-şĭ pótă ajunge scopulŭ de a înstrăina o tinerime întrégă dela dulcea limbă a maicei sale şi aşa infectându-se, cu atâtŭ mai repede sĕ se pótă asimila.

Cumcă ambele aceste părerĭ suntŭ false şi lipsite de orĭ şi ce basă reală, sunt convinsŭ, că fiesce care dintre cetitorii binevoitorĭ şi nepreocupaţĭ uşorŭ îşĭ va puté forma opiniunea adevĕrată. Pentru aceea faţă cu aceste învinuirĭ vomŭ reflecta pe scurtŭ.

La punctulŭ *a)* afirmămŭ, că situaţiunea mai depărtată de centrulŭ dieceselorŭ a institutelorŭ pe lângă o viuă iuteresare din partea factorilorŭ domnitorĭ, nicĭ când nu învólvă, ca raportulŭ dintre singuraticele guverne diecesane şi institute sĕ fiă aşa de tristŭ şi demnŭ de compătimitŭ, ca în diecesa nóstră; dér în acestŭ casŭ, ce amŭ puté vorbì despre atitudinea magisteriului Petru Apostolicŭ faţă de guvernele diecesane înpră̆ştiate pe rotogolulŭ pămêntului? Au nu este aicĭ în acéstă afirmare o adevĕrată contradicţiă?

Causa adevĕrată a acestei regretabile situaţiunĭ o găsimŭ simplamente în acea împrejurare, că în corpulŭ didacticŭ totdéuna s'au aflatŭ bărbaţĭ devotaţĭ *„geniului românităţii“*, carĭ punêndŭ la o parte orĭ şi ce consideraţiunĭ speciale de interesŭ privatŭ, din când, în când dând sborŭ liberŭ convingerilor naţionale au venitŭ în conflictŭ cu domnii din guvernulŭ diecesanŭ, cărora acéstă păşire bărbătéscă şi resolută putea sĕ le formeze o pedecă pentru a puté înainta mai repede spre ţinta lorŭ de fericire. — Cumcă acéstă părere a nóstră este adevĕrată se vede îndestulŭ din istoria gimnasielorŭ românescĭ, care ne arată invederatŭ, cumcă mulţĭ, fórte mulţĭ profesorĭ au devenitŭ victima convingerilorŭ lorŭ naţionalĭ.

La punctulŭ *b)* e destulŭ a reflecta că gimnasiulŭ din Beiuşiu, deşi este fundatŭ de unŭ episcopŭ gr. cat. românŭ, totuşĭ nu e gimnasiu fundatŭ esclusivŭ numai pentru gr. cat. ci pentru provincia Beiuşului, care precum este aḑĭ per excelentiam gr. orientală, credŭ că aşa era şi pe acele timpurĭ, de unde se vede apriatŭ, că fundatorele, când a ḑisŭ, că *edificŭ gimnasiulŭ pentru provincia Beiuşului*, n'a înţelesŭ şi nicĭ nu a avutŭ în vedere numai pe Românii gr. cat., ci şi pe Românii gr. or.

Din aceste se vede, că şi acestŭ argumentŭ, lipsitŭ fiindŭ de basa reală, cade de sine.

(Va urma.)

Programa şcólelorŭ din Blaşiu.

„Programa Gimnasiului superiorŭ, Preparandiei, Normei şi şcólei poporale de fetiţe din Blaşiu pe anulŭ şcol. 1890/91 compusă de *Alesandru Micu*, directorŭ gimnasialŭ“ — conţine în partea primă: „Din istoria literaturei române,“ de prof. C. B. Groze. In partea a doua urméză datele şcolare, din carĭ estragemŭ următórele:

Ca profesorĭ la gimnasiu funcţionéză d-nii: Al. Micu, canonicŭ metropolitanŭ, ca directorŭ; Ios. Hosu, I. Germanŭ, N. Popescu, C. B. Groze, Silv. Nestorŭ, Al. Uilăcanŭ, Al. Viciu, Ar. Deacŭ, Dr. S. Radu, O. Bonfiniu Banfi, Dr. V. Szmigelski, Dr. Is. Marcu, Em. Viciu, Aronŭ Papiu (cant), Iacobŭ Mureşianu (musică), Georgiu Ioanŭ Schmidt (desemnŭ şi gimnasticŭ), Samoilŭ Szabo (catechetŭ gr. or.)

In tóte 8 clasele s'au propusŭ pe sĕptĕmâuă: din religiune 16 óre din l. română 20, l. maghiară 27, l. latină 43, matematică 23, ér din celelalte obiecte mai puţine óre. In totalŭ s'au propusŭ în întregŭ gimnasiulŭ 240 óre pe sĕptĕmână, în timpŭ ce la gimnasiile de statŭ se propunŭ numai 231 de óre.

S'a mai propusŭ şi limba francesă, ca studiu facultativŭ, la 35 şcolarĭ din classele IV—VIII în câte 2 óre pe sĕptĕmână.

Gimnasiulŭ a fostŭ cercetatŭ de 360 de şcolarĭ; dintre aceştia 353 au fostŭ Românĭ, 1 Maghiarŭ, 2 Germanĭ, 4 Israeliţĭ. După confesiune: 324 gr. cat., 29 gr. or., 2 rom. cat., 1 ev. aug., 4 israiliţĭ. Fii de agricultorĭ au fostŭ 169. Sciu vorbi numai românesce 143, românesce unguresce 176, românesce nemţesce 13, tóte trei limbile 29. Stipendiaţĭ au fostŭ 41; din fundaţiunea de pâne au fostŭ ajutoraţĭ toţĭ şcolarii rom. gr. cat. cu escepţiunea celorŭ din seminarulŭ tinerimei şi a celorŭ cu calculĭ nesuficienţĭ.

Biblioteca gimnasiului s'a înmulţitŭ în cursulŭ anului cu 22 de opurĭ parte cumpărate, parte dăruite, precum şi cu frumósa bibliotecă testată de fericitulŭ *Ladislau Vaida.*

La esamenulŭ de maturitate s'au insinuatŭ 31, dintre carĭ însĕ 3 au repăşitŭ din causă de bólă. Dintre cei 28 admişĭ la esamenulŭ verbalŭ au reuşitŭ cu „eminenţiă“ 3; cu „bunŭ“ 6; cu „suficientŭ“ 12, ér 12, au fostŭ declaraţĭ nematurĭ, relegându-se la unŭ esamenŭ corectoriu după trei lunĭ.

La *Institutulŭ preparandialŭ* împărţitŭ în trei cursurĭ, au funcţionatŭ ca profesorĭ d-nii: Georgiu Munteanŭ, ca directorŭ, † Petru Solomonŭ, I. F. Negruţiu, I. Mureşianu, N. Ionaşiu. G. I. Schmidt. Elevĭ preparandialĭ în tóte trei cursurile au fostŭ la finea anului 65, dintre carĭ au fostŭ ajutoraţĭ cu pâne 58.

La şcóla primară (normală) au funcţionatŭ ca profesorĭ d-nii: P. Ungurŭ, I. Stoica, N. Popŭ, A. Papiu. Elevĭ au fostŭ la finea anului 182, dintre carĭ 4 au avutŭ stipendiu, ér 67 au fostŭ ajutoraţĭ cu pâne.

La şcóla de fetiţe au funcţionatŭ ca profesorĭ şi profesóre; Rosilia Munteanu n. Bugneru; Leontina Negruţiu n. Cristianu; Elena Sânteonu, Iuniu Brutŭ Hodoşŭ, Petru Ungurŭ, Ioanŭ Stoica, N. Popŭ, I. Mureşianu. Eleve la finea anului: 59.

Anulŭ şcolasticŭ viitorŭ se va începe la 1 Septemvre s. n.

Telegramele „Gaz. Trans.“

(Serviciulŭ biroului de cor. din Pesta).

Timişóra, 30 Iulie. Adunarea generală a *învĕţătorilorŭ din Ungaria sudică* a hotărîtŭ sĕ róge guvernulŭ printr'o adresă, ca sĕ trimétă unŭ *memoriu către tóte statele din Europa*, în care sĕ se dovedéscă, că acusaţiunea despre *maghiarisarea forţată* este neîntemeiată.

DIVERSE.

O bróscă ţestósă istorică. Cetimŭ următórele într'unŭ ḑiarŭ din New-York: Unŭ prietinŭ alŭ nostru ne scrie, că unŭ agricultorŭ a prinsŭ în fluviulŭ San Juan o bróscă ţestósă enormă, care avea pe cója ei grósă acéstă inscripţiă: Prinsă în anulŭ 1700 de Fernando Gomez în fluviulŭ San-Sebastiano; dusă mai târḑiu de indianĭ la Montauzas, şi de acolo în Wekima mare. Prietinulŭ nostru a săpatŭ sub acéstă inscripţiune: Prinsă de mine Iohn Winglton în Maiu 1891 în fluviulŭ San Juan şi lăsată în acelaşĭ fluviu în stare de perfectă sănĕtate. Vrea sĕ ḑică între amêndouĕ inscripţiile acestea au trecutŭ 191 de anĭ. Şi de câţĭ anĭ va fi fostŭ bróscа la întêia inscripţiă şi câţĭ va mai trăì de aci încolo! Póte peste 100 de anĭ, cineva-i va săpa o a treia inscripţiă.

Esposiţia rasei omenescĭ. D-nulŭ de Quatrefages, membru alŭ academiei francese, este preşedintele unui comitetŭ, care are de scopŭ organisarea unei esposiţiunĭ de rase umane şi care va avé locŭ la anulŭ viitorŭ în Parisŭ. Mai mulţĭ esploratorĭ, printre carĭ d-nii Condreau, Chaffanjon, etc., s'au angajatŭ deja sĕ concureze la acéstă esposiţiă, aducêndŭ tipurile principalelorŭ rase omenescĭ rĕspândite pe tótă suprafaţa globului. Fiă ce grupŭ de individĭ va aduce cu sine uneltele sale de lucru, 'şĭ va clădi locuinţa pe loculŭ ce i-se va destina şi va duce traiulŭ sĕu obicĭnuitŭ, ceea-ce va permite fiă-căruia sĕ'şĭ dea socotélă despre moravurile şi în acelaşĭ timpŭ despre particularităţile fisice ale acestorŭ deosebite rase.

Oxigenulŭ lichidŭ. Până acum nu se obţinuse încă de câtŭ o fórte mică cantitate de oxigenŭ lichidŭ. D-nu Olzewscki, profesorŭ la Universitatea din Varşovia, a reuşitŭ, acum de curêndŭ, sĕ adune până la trei sute grame. Acésta este o cantitate relativŭ enormă şi care a permisŭ a se puté studia pentru prima óră tóte propietăţile. Aceste resultate suntŭ fórte curióse; ele au escitatŭ unŭ viu interesŭ şi vorŭ fi comunicate în curêndŭ Aacademiei de sciinţă din Parisŭ.

Intr'unŭ salonŭ. Eu cunoscŭ unŭ omŭ, care primesce zilnicŭ mai multŭ ca o sută de scrisorĭ de amorŭ. — Ah! — strigă o dómnă — cum aşĭ vrea sĕ'lŭ vĕdŭ! Trebue sĕ fiă frumosŭ ca Cherubin, Fortunio, séu Don Juan — De locŭ, dómnă, este împărţitorulŭ nostru de scrisorĭ!

Pflanz. *Profesorulŭ*: „Ce însemnéză *„Pflanz“* pe românesce?“ *Studentulŭ* (cetindŭ Gazeta): „Moldovániadă.“

Incântatŭ. *A*: „Am auḑitŭ că ai fostŭ încântatŭ de glasulŭ D-şórei Letiţia?“ — *B*: „Da, încântatŭ, ca profesorii din Graz de „válaszirat“-ulŭ lui Gergely.

Rectificare. In numĕrulŭ de erĭ, la scirile ḑilei, înregistrândŭ numirea noului ambasadorŭ alŭ marei Britanii la Bucurescĭ, este a se ceti; *Lascel*, în locŭ de „Hitrovo“.

Proprietarŭ:
Dr. Aurelŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

din 30 Iulie st. n. 1891

Bancnote românescĭ	Cump.	9 29	Vênd.	9.34
Argintŭ romànescŭ	„	9 20	„	9.25
Napoleon-d'orĭ	„	9.30	„	9.35
Lire turcescĭ	„	10.50	„	10.55
Imperialĭ	„	9.48	„	9 53
Galbinĭ	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.—
Ruble rusescĭ	„	124.—	„	125.—
Mărcĭ germane	„	57.40	„	57.90

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 29 Iulie a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	104 80
Renta de hârtiă 5%	101.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	117.—
dto argintŭ	99.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	113 —
Bonurĭ rurale ungare	91.80
Bonurĭ croato-slavone	104.75
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	141.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	131 25
Renta de argintŭ austriacă	92.20
Renta de hârtiă austriacă	92.20
Renta de aurŭ austriacă	111.50
Losurĭ din 1860	139.50
Acțiunile băncei austro-ungare	1026.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	335.—
Acțiunile băncei de creditŭ austr.	286.75
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.59
Napoleon-d'orĭ	9.37½
Mărcĭ 100 împ. germane	57.97½
Londra 10 Livres sterlinge	117.90

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriș	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕșel	8.14		6.39	5.47
Clușiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8 20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriș	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10 37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vințul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1,54	11.54	8.22
Teiușŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blașiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copșa mică	1.51		2.48	9 48
	2.12		3.03	9.50
Mediașŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighișóra	3 46		4.49	11.04
Hașfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apața	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Brașovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timișŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timișŭ	1.42		5.57	
Brașovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apața	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Hașfaleu	5.34	8.53		11.03
Sighișóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediașŭ	6.42	10.31		12.37
Copșa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blașiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiușŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirișŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Clușiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădășelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireșŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budatelicŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7.21

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovațŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulișŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborșinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.35
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăștia	10.16		10.50
Șibotŭ	10.36		11.16
Vinț. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiușŭ	11.53		12.38

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Teiușŭ	3.09		1.39
Alba Iulia	3.50		2.19
Vinț de josŭ	4.09		2.36
Șibotŭ	4.52		3.03
Orăștia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4.17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborșinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulișŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovațŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațegŭ	8.36	1.54	8 25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2.04	8.57

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirișŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	8 15	3.15
Sighișóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	7.10
Șeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneș	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneș	8.30	5.25	11.09
Șeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3 34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oșorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3 —	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brașov—Zêrnescĭ

Brașov	5.45	4.55
Zêrnescĭ	7.26	6.36

Zêrnescĭ—Brașov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Brașov	8.24	9.44

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.